

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 7. junija 1936.

ŠTEV. 23

Sedem let gospodarske krize

Predsednik vlade je na zadnji letni skupščini beograjske borze govoril tudi o gospodarskih razmerah v naši državi, ter je izrazil nado, da bo z tekočim letom, ki obeta neobičajno bogato žetev, nastopilo v gospodarskem oziru, sedem rodovitnih let, po sedmih mračnih letih splošne gospodarske krize. In še je omenil, da je pod silo razmer moral posvetiti prvo leto svoje vlade izključno političnim vprašanjem, zato pa bo drugo leto posvetil gospodarskemu dvigu našega naroda.

V zadnjih sedmih, osmih letih smo res živeli v izredno težkih gospodarskih prilikah, ki so baš preteklo leto, po veliki suši, dosegle najvišjo točko. V tej dobi je večji del našega naroda zapadel siromaštvu. Dohodki večina poljedelcev so zdrknili na četrtino celokupnih dohodkov v prejšnjih letih in ko je še pritisnila lanska suša, je nastopilo obče pomanjkanje hrane in to celo v srezih, ki se štejejo med poljedelsko bogate pokrajine. Še hujši pa so bili prizadeti pasivni kraji, ki so stalno navezani na uvoz poljedelskih pridelkov, saj jim je pripeka uničila še ono malo, kar jim je zadostovalo vsaj za nekaj mesecev prehrane.

K sreči pa je dobršen del kmetovalcev prebrodilo to težko dobo in brez večjih katastrof dočakalo poletje, ki jim obeta boljše in lažnejše življenje. Že v pomladnih dneh je lahko svojo živino, v kolikor jo radi pomanjkanja krme ni prodal, znatno popravili, a bogato setev obetajoči posevki so mu navdali življenje z novo močjo, v zavesti, da je konec šestih suhih let in sedmega gladnega.

A tudi za vse ostale panoge našega gospodarstva je bila pretekla doba v znamenju sedmih suhih let. V tej borbi občega gospodarskega zastoja je padlo mnogo pionirjev in agilnih delavcev v našem mestnem gospodarskem življenju, a oni, ki so ostali, so morali prevzeti dvojno delo in težo, ki jih je od dneva do dneva bolj tlačila k tlom. V njih organizacijah, skupščinah in kongresih je bil odmev tega težkega borenja. Zato pač nič ni čudnega,

da so našle besede predsednika vlade tako velik odmev v državi, saj svečano obljublja da bo v bodoče posvetil svoje delo dvigu našega gospodarstva. Značilna pa je ta izjava v toliko, ker nam dokazuje prebridko resnico: da so politične prilike glavni krivci naše nesreče ter težke gospodarske situacije in da ovirajo vsako delo, ki je usmerjeno za gospodarski podvig naroda.

Četudi živimo že nekaj let v težki mednarodni politični in gospodarski situaciji, četudi nam ovirajo našo zunanjo trgovino in so nas bile slabe letine, gotovo bi bil naš položaj danes boljši, če bi mogli vso svojo skrb posvetiti gospodarskim vprašanjem. Nam so minula leta v reševanju notranjih političnih problemov, a gospodarsko življenje smo prepuščili slepi usodi. Vlade so prihajale in odhajale in niso rešili ne političnih vprašanj še manj pa

gospodarskih. Narod si danes išče zaslužek in kruh, zato je neprimeren čas za prazne politične razgovore in od vlade se tudi drugega ne zahteva, kot da dela na reševanju mnogobrojnih gospodarskih vprašanj. Predsednik vlade je dobro označil situacijo, v katero je padel ob prevzemu vlade... Šele sedaj se bo lahko posvetil gospodarskim problemom!

In prav vsi bi ga morali v tem delu podpirati, zato bi morali kmetje na svojih zborovanjih in kongresih opustiti celo vrsto malenkostnih zahtev, po večini krajevnega značaja, ter zahtevati, pa naj bodo to kmetje krog Beograda, Zagreba, Šplita, Ljubljane, Cetinja, Sarajeva, Subotice, Skoplja, enoglasno in odločno:

Zahtevamo, da kraljevska vlada opusti vse notranje politične probleme za boljše čase in se naj izključno posveti gospodarskim vprašanjem!

POLITIKA

Poljski zunanji minister Josip Beck se je dne 27. in 28. maja mudil v Beogradu, kjer je imel z našim zunanjim ministrom dr. Stojadinovićem več razgovorov, v katerih sta proučila glavna pereča vprašanja mednarodne politike. Pred očmi sta imela zlasti poljsko-jugoslovensko sodelovanje v zvezi z ureditvijo teh vprašanj. Po izmenjavi misli sta zunanja ministra ugotovila popolno soglasje, da bosta pri izvajanju zunanje politike svojih držav, podpirala v mejah možnosti in obstoječih obojestranskih mednarodnih obveznosti vsako politiko, ki bo temeljila na načelih pravičnosti ter na spoštovanju dostojanstva in zakonitih interesov svojih držav.

Zadnji sestanek med poljskim in našim zunanjim ministrom je nov dokaz za pristržno razmerje, ki je že od nekdanj vladalo med obema slovenskima narodoma.

Kakor je vse svetovno časopisje spremljalo z veliko pozornostjo obisk poljskega zunanjega ministra v Beogradu, tako je tudi nemško časopisje posvetilo temu dejanju največjo pažnjo. Sedaj se je celo izvedelo, da bo v kratkem pispel v Beograd pruski ministrski predsednik Göring v svrhu važnih političnih razgovorov z našim zunanjim ministrom. Podal se bo nato na našo obal na krajši oddih.

Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle in prezident češkoslovaške republike

dr. Beneš bosta te dni odpotovala v Bukarešto na obisk k romunskemu kralju Karolu. Podroben spored sestanka šefov držav Male Antante je že sestavljen.

Zveza kmetijskih fantov in deklet poziva svoje člane, da si nabavijo zelene srajce in zelene kravate ter znake štiriperesne deteljice. Pri vseh prireditvah naj nastopijo v tem kroju.

Kmetijsko ministratvo prireja zadnje čase celo vrsto konferenc in anket o pospeševanju živinoreje v državi.

Zastopnik ministra pravde je že podpisal uredbo, s katero se je z 1. junijem t. l. prenesla pristojnost sreskega sodišča v Čakovcu, glede varuštvenih poslov v občini Štrigovi na sresko sodišče v Ljutomer.

Prihodnja konferenca Balkanske zveze bo dne 12. junija in sicer na nekem še ne označenem kraju jugoslovanske obale, na jugoslovanskem parniku, ki bo udeležencem konference stavljen na razpolago. Obravnavati bodo vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu evropske politike.

V Beogradu se je preteklo nedeljo vršil ustanovni državni kongres JRZ, katerega se je udeležilo 371 delegatov. Navzoči so bili tudi številni slovenski poslanci. Kongres je otvoril predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je govoril o programu in organizaciji Jugoslovske radikalne zajednice. Med

drugim je govoril tudi o sankcijah, o prejšnjih režimih, hrvatskem vprašanju. Poleg označbe osnovnih smernic naše zunanje politike je napovedal tudi samouprave v širokem obsegu in omenjal tudi politične zakone. Njemu, kakor tudi ministroma dr. Korošču in dr. Spahu so delegati priredili velike ovacije.

V Zagrebu pa je bila banovinska konferenca JNS za savsko banovino. Glavno poročilo o političnem položaju v državi ter o obnovi dela je imel senator dr. Banjanin. Izvoljen je bilo novo predsedstvo banovinskega odbora JNS.

Krvavi spopadi in nemiri so v Palestini še vedno na dnevnem redu. Čim dalje bolj se množe bombni atentati na javne ustanove ter napadi na žide in angleško vojaštvo. Posebno nevarni so napadi arabskih tolpe, ki se skrivajo po hribovitih krajih. Boji že imajo značaj pravih vojnih operacij.

V Paragvaju je izbruhnila revolucija, ki je naperjena proti predsedniku republike. Uporniki so obkolili in premagali vladne čete ter korakajo proti prestolnici.

Japonci so nenadoma zasedli Peking. S tem so postali gospodarji vse severne Kitajske. V Ameriki in Angliji so radi tega silno vznemirjeni. Radi tega se je položaj na Daljnem vzhodu zelo poslabšal in ni izključeno, da pride zopet do usodnih zapletitajev.

Madžarski zunanji minister je imel v poslanski zbornici govor, v katerem se je predvsem bavil s podunavskim vprašanjem. Omenil je tudi revizijo mej, ki se naj izvrši mirnim potom, zahteval priznanje popolne enakopravnosti in poudaril zvestobo do Italije.

V času od 15. do 30. junija bodo v Avstriji prvi vojaški nabori. Za enkrat bo rekrutiranih 15.000 novincev letnika 1915.

Nemški gospodarski minister dr. Schacht prispe še ta mesec v Sofijo v svrhu razprave glede nove trgovinske pogodbe.

Abesinski cesar je z angleško vojno ladjo prispel v Gibraltar, kjer se je v vsej tišini nastanil v nekem tamkajšnjem hotelu.

Italijanska vlada bo razpisala veliko notranje posojilo, ki bo v celoti uporabljeno za gospodarsko povzdigo Abesinije.

Palestinski nemiri so dosedaj zahtevali 47 mrtvih, 332 ranjenih in 1254 aretirancev. Po zadnjih vesteh so nemiri malo ponehali, kljub temu pa je vojaštvo še vedno v strogi pripravljenosti, ker so med Židi in Arabci še vedno silno napeti odnošaji.

Kolkovanje kontrolnih blokov.

Na konkretno vprašanje, ali kontrolni bloki podlegajo računski taksi, je ministrstvo financ, odeljenje davkov z razpisom z dne 11. aprila 1936 št. 23232 odgovorilo sledeče:

„Da se po novom propisu T. br. 34 taks. tarife plača na račune, note, izveštaje i slična pisma, što ih trgovci ili obrtnici izdaju jedan drugome ili drugim licima o tražbinama i isporukama, koje potiču iz njihova posla bez razlike dali se u njima posvedočava isplata ili ne i dali su ih izdavaoci potpisali ili ne i to samo u slučaju kad se isti (računi, note, izveštaj i slična pisma) faktično izdaju.

Prema ovome kada se kupcu izdaje račun, nota, izveštaj ili slično pismo o tražbinama ili isporukama proteklim iz poslova trgovaca i obrtnika mora se i po novom propisu tar. 34 taks. tarife platiti ova taksa, te se prema tome ova taksa ima platiti i kad se kupcu izdaje roba sa prvim primerkom kontrolnog bloka, kako je to u priloženoj pretstavci navedeno.“

O tem obveščamo vse p. n. trgovce, v kolikor se v svojem poslovanju poslužujejo reg. blagajn in izdavanja teh register blokov, pripominjamo pa, da zneski do 50 Din ne podlegajo plačanju nobene takse.

Razrešitev upravnega odbora Občinske hranilnice v G. Radgoni.

Občinsko hranilnico v Gornji Radgoni je ustanovil napredni občinski odbor trške občine Gornja Radgona kljub odporu od strani pristašev bivše SLS, ki so se bali konkurence za svojo Posojilnico. Poslovati je začela dne 27. marca 1925 ter postala v kratkem času važen gospodarski in kulturni činitelj na tej skrajni severni državni meji. Denarna sredstva za poslovanje so dali na razpolago v prvi vrsti naprednjaki v obliki velikih hranilnih vlog, med tem ko so pristaši SLS hranilnico dosledno bojkotirali. Uspešno poslovanje, katerega je vodil

z malimi osebnimi spremembami eden in isti upravni odbor je rodilo lepe uspehe in v kratki dobi se je razvila hranilnica v enega izmed najmočnejših podeželskih hranilnih zavodov. Svoji sredstvi je Občinska hranilnica omogočila z ugodnimi posojili trški občini Gornja Radgona stavbo velike občinske hiše že leta 1927, nadalje omogočila nadaljevanje obratovanja v velikih občinskih opekarnah ter splošno storila za občino vse, kar je bilo v njenih močeh.

Tekom meseca aprila 1936 je bila potom Zveze Jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani izvršena pri tuk. hranilnici revizija, ki je pri pregledu poslovanja ugotovila, da je bilo isto v najlepšem redu. Dosedanji upravni odbor hranilnice je s svojim požrtvovalnim in ne-sebičnim poslovanjem ne-le obdržal, temveč celo dvignil zaupanje občinstva v ta zavod tako, da se je v zadnjih poslovnih letih lahko konstatiral celo lahek porast novih hranilnih vlog, to je vlog po oktobru leta 1931, ki so od tega časa naprej vse pokrite v gotovini, s katero razpolaga hranilnica. Hranilnica je celo dovolila tudi nekaj novih kratkoročnih posojil. Med tem ko so vsi člani uprave vodili posle popolnoma brezplačno, se je vso ostalo poslovanje vršilo ob skrajno nizkih režijah tako, da se je tudi z izredno štedljivostjo pripomoglo do uspešnega poslovanja zavoda.

Med tem ko je na podlagi teh ugotovitev prinesla končana revizija dosedanjemu upravnemu odboru priznanje in pohvalo, pa je prejel isti od kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, dne 12. majnika t. l. priznanje posebne vrste, namreč odlok o razrešitvi dosedanjega upravnega odbora. Ta odlok se opira kratkoma na čl. 27 hranilničnega regulativa ter ne vsebuje prav nikake utemeljitve za razrešitev. Za gerenta je bil imenovan tukajšnji trgovec g. Joža Hrastelj, kateri hoče očividno s svojim političnim udejstvom doseči pri občanih isto priljubljenost, kot jo uživa pri svojih trgovskih tovariših in kar se je jasno pokazalo na izrednem zborovanju trgovskega gremija — poverjeništvu v Gornji Radgoni, dne 9. majnika t. l.

Pri tem dejanskem položaju zanašati politiko v denarne zavode kaže pač na izvanredno gospodarsko nezkušenost na eni strani ter na neverjetno strankarsko nestrpnost na drugi strani. S pomočjo politične oblasti priti na krmilo v denarnem zavodu, ki so ga ustanovili ter razvili politični nasprotniki, je pač stvar posebnega okusa. Za vso škodo in posledice pa bodo odgovarjali oni, ki so si pridobili lavoriko razpusta dosedanjega upravnega odbora.

Mačeho je ubil.

V Adrijancih se je preteklo soboto, v jutranjih urah, odigrala tragedija, ki je pretresla vso tamkajšnje prebivalstvo. Lajoš Matuš, ki se je pred tremi leti ves betežen vrnil iz Amerike, je bil v stalnem sporu s svojo, že priletno mačeho Ano Matuš. Polbrat, ki ga je iz usmiljenja vzel pod streho, mu je moral celo skrivoma dati jesti, tako da je vladal v družini pravi pekkel. Lajoš pa je bil navezan le na usmiljenje, saj se je po 15 letih svojega bivanja v Ameriki, kjer je v tovarnah ohromel, izgubil pri nekem bančnem polomu vse svoje prihranke in celo hišo, ki si jo je sezidal. Tako pripoveduje sam in to vedo tudi sosede. Dolgoletna mržnja med obema pa je prišla preteklo soboto do izbruha. Vsi domači so odšli na delo, tako da sta sama ostala doma ohromeli Lajoš in njegova mačeha. Sam pripoveduje, da ga je zopet začela naganjati na dverišče, ga prijala celo za rokav, mu vzela palico in ga vlekla proti vratom. Takrat pa jo je Lajoš Matuš z vso močjo odrinil od sebe. Starka se je spodtaknila ob visokem pragu in priletela z glavo na kamnita tla v veži, kjer je negibno obležala v mlaki krvi. Takšno so jo našli domačini, ko so se vrnili s polja domov.

Že v popoldanskih urah pa je bila na mestu dejanja sodna komisija iz Sobote. Pri raztelesenju pa je zdravnik dognal kar pet občutnih ran na glavi. Zadnji del glave pa je bila tako zdrobljen, da je skoro nemogoče, da bi dobila pokojnica take poškodbe od samega padca. Uvedena preiskava bo skušala dognati vse podrobnosti in razsvetliti zadnje trenutke obračunavanja med sinom in mačeho.

Gasilske vaje v Murskih Črncih.

Čeravno je v ponedeljek, dne 1. junija 1936 močno deževalo ves predpoldan, so se naše gasilske čete ob 15. uri polnoštevilno zbrale v Murskih Črncih in pod poveljstvom člana župne uprave g. Čačinovič Emerika, izvršile svoje letne gasilske vaje.

Številna udeležba naroda na vajah je dala upravičeno presojo, kako ljudstvo pravilno ceni naše prostovoljne zaščitnike zoper vse elementarne nezdode.

Prijetno je bilo opazovati tekmovanja na vajah poleg krepkih mlade-

ničev gasilcev tudi starejše osivele tovariše, ki niso v ničemur zaostajali pri izvajanju razmeroma težkih in delikatnih nalog.

Ko je dospela četa Bakovci s svojo godbo na zbornu mesto, je trubač zasviral zbor, nakar so se postrojile čete M. Črnci, Krog, Rakičan in Bakovci pred brizgalnami. Izvršili so vojaške vaje in nato vaje z brizgalnami, pri čemur se je opazilo, da obvladajo, tako poveljniki, kakor gasilci, vso disciplino in da so vredni slovesa svoje ustanove.

Vaje z brizgalnami so pokazale enotnost vseh čet, zlasti takrat, ko so vse čete pod poveljstvom g. Čačinoviča, nastopile skupno.

Radovedno smo pričakovali izvajanje raznih nalog v gašenju fingiranih požarov. Prvo nalogo je dobil poveljnik čete Krog g. Gomboc in sicer gašenje požara v notrajnosti poslopja v vezi z reševanjem ljudi, omamljenih od strupenih plinov. Hitro in pravilno je razvrstil vse čete na primerna mesta, poiskal leglo požara in zaukazal samarjanom reševanje, pri čemur se je uporabljalo maske zoper stupene pline. S tem je poveljnik dokazal svojo popolno sposobnost.

Drugo nalogo — leteti požar — je izvedel poveljnik čete M. Črnci g. Ferencič. Tudi tu se je pokazala spretnost in iznajdljivost poveljenika in gasilcev, kajti hipoma je izvršil obrambo štirih poslopij.

Tretjo nalogo je dobil poveljnik čete Bakovcih g. Balažič, to je gašenje požara v dimniku. Pravilno je odredil obrambo in razporedil gasilce k dimniku, ki so odstranili vse kar bi lahko pospešilo požar.

Četrto nalogo je prejel poveljnik čete Rakičan in sicer napad, obrambo in reševanje. Kakor vselej se je tudi tokrat izkazal g. Peterka kot spreten in strumen poveljnik. Njegova ostrina, kratka in stvarna zapoved gasilcem je narodu inponirala in omogočila hitro in nalogi primerno izvršitev obrambno požarnih del.

Nato je bil, ob kratki kritiki, obrazložen gasilec pomen izvršenega dela kakor tudi nastop ob slučajnih požarov drugih vrst.

Slednjič se je izvršil, ob zvoku godbe, strumen mimohod, ki so ga gasilci z prav dobrim vojaškim nastopom izvedli.

Lepemu uspehu izvršenih gasilskih vaj je vsestransko prištevatil zaslugi agilnemu delovanju g. Čačinoviča, njegovim poveljnikom in vsem gasilcem, ki so se vaj udeležili. Vajam so prisostvovali poleg drugih uglednih oseb tudi g. predsednik občine M. Sobota okolica Celec Ferdo in šol. upravitelja gg. Horvat Bela in Stanič J.

KIPLING:

3

Toomai, ljubljenec slonov

Mali Toomai se je spomnil na zidane prostore za slone v Cawnpuru, a ni rekel besedice. Vse ljubši mu je bilo taboriščno življenje in je mrzel tiste široke, ravne ceste, vsakdanjo preskrbo trave iz zaloge krme, pa dolge ure, ko ni bilo drugega dela kakor da je gledal Kala Naga, ki se je zibal za plotom iz kolov.

Mali Toomai je silno rad lazil po potih, kjer je samo slon mogel hoditi, se spuščal v dolino, gledal divje slone, ki so se pasli milje daleč; vseh mu je bil beg prestrašenih prašičev in pavov izpred Kala Nagovih nog, vid jemajoči topli dež, ko se je kadilo iz vseh brd in dolin, krasna meglena jutra, ko nihče ni vedel, kje bodo tisto noč taborili; posebno pa

mu je bilo pogodu trajni, oprezni pogon divjih slonov in blazni tek in dirindaj ponočnega pogona, ko so sloni drveli v stajo, liki skale v plazu, spoznali, da nikjer ni zhoda, se zaganjali ob težke kole, odkoder jih je pregnalo vpitje, baklje in pokanje nabojev brez krogelj.

Celo majhen deček je bil pri tem lahko koristen. Toomai pa je bil koristen za tri druge. Dobil je bakljo, jo vihtel po zraku in kričal na vse grlo. Ampak v resnici imenitna zabava se je pričela, ko so jeli jemati slone ven in je bila kedah, to je staja, na moč podobna sliki sodnjega dne, ter so si ljudje morali dajati znamenja, ker ni bilo mogoče slišati niti besedice. Tedaj je mali Toomai splezal na vrh enega majajočih se stajinih kolov; od solnca pobeljeni rjavi lasje so mu vihrali okoli ram, da je bil ob luči bakelj videti kakor škrt; kakor hitro

pa se je hrušč in trušč malo polegel, si slišal njegov tanki glas, ko je iz podbujal Kala Naga, da je prepil trombanje in treskanje, pokanje vrvi in ječanje povezanj slonov. „Mail, mail, Kala Nag! (Naprej, naprej, črna kača!) Dant do! (Daj mu z oklom!) Somalo, somalo! (Previdno, previdno!) Maro! Mar! (Udari ga, udari!) Pazi na kol! Arre! Arre! Hai! Yai! Kya-a-ah!“ Tako je kričal na vse grlo, med tem pa se je silni boj med Kala Nagom in divjim slonom majal po kedi sem pa tja; stari lovci na slone so si brisali pot z oči in so našli še toliko časa, da so pomigali malemu Toomaiju, ki se je vrh kolov zvijal od radosti.

Ni se samo zvijal, storil je še kaj več. Neko noč je zdrknil s kola, se splazil med slone in pograbil konec vrvi, ki je padla na tla, ter jo podal gonjaču, ki jo je skušal natakni na

nogo brcajočega mladega slona (mladi sloni dajejo veliko več posla kot dorasle živali). Kala Nag je pri tem uzrl, ki ga je na mestu našeškal in posadil zopet nazaj na kol.

Drugo jutro ga je še pošteno oštel rekoč: „Ali ti dobra zidana pregraja za slone in malo prenašanja šotorov ni dovolj, da moraš na svojo roko hoditi slone loviti, paglavec? Da veš, tisti neumni lovci, ki imajo manjšo plačo kot jaz, so govorili o tem s Petersenom Sahibom.“ Mali Toomai se je silno ustrašil. Sicer ni dosti vedel o belih ljudeh, toda Peterson Sahib je bil zanj najimenitnejši beli človek na svetu. Bil je glavni vseh poslov, tihočih se kede — možak, ki je vjel vse slone za vlado in je več vedel o navadah in življenju slonov kot vsi živi ljudje.

(Se bo nadaljevalo.)

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— **Odlikovanje.** Tukajšnji žandarm. major g. Vlado Narančič je bil za svoje vestno službovanje odlikovan z redom Jugoslovanske krone. Priljubljenemu g. komandantu k zaslužnemu priznanju iz najvišjega mesta naše iskrene čestitke.

— **Poroka.** V soboto se je v tukajšnji evangeličanski cerkvi poročil g. Grof Ivan, uslužbenec v tovarni Benko z gđ. Šot Alojzijo. Mlademu paru mnogo sreče! Čestitamo!

— **Odpuvedan koncert.** Koncert ljubljanskih umetnikov, katerega je organiziral sreski odbor Rdečega križa s sodelovanjem tukajšnje podružnice Kola jugoslov. sester, je bil preteklo nedeljo ponovno odpuvedan. Razočarana publika si je ob svojevrstnem postopanju ljubljanske dvojice, ustvarilo seveda svoje mnenje, ki bo za njih morebitna prihodnja gostovanja, merodajno. Obžalovati je le, da so žrtve te brezobzirnosti postali dve naši karitativni organizaciji, ki uživata vso simpatijo javnosti. Upamo, da se bo še vprašanje razprodanih vstopnic rešilo v najkrajšem času, tako da slednjič izginejo še zadnji sledovi o nameravanem gostovanju, ki nas je napravilo za eno izkušnjo bogatejše.

— **Polovična vožnja na proslavo SK Mure.** Udeleženci svečane otvoritve sportnega „Stadiona Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja“ pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. dne 28. junija 1936, uživajo vsled rešenja ministrstva sabračaja št. 7904 pravico na polovično vožnino na vseh državnih železnicah. Polovična vožnja velja od 24. junija do 3. julija v tej obliki, da kupi vsakdo na vstopni postaji celo karto in železniško legitimacijo obrazec št. 13. Kupljena cela vozovnica velja za brezplačen povratek, po potrditvi legitimacije po SK Muri, da je udeleženec prisostvoval svečanosti. Opozarjamo vse domačine-Prekmurce, ki živijo raztreseni po naši državi, da se poslužijo te vozne ugodnosti, za istočasen obisk svojih domačih krajev.

— **Čitalnica.** V ozkem krogu svojega članstva je tukajšnje sokolsko društvo otvorilo preteklo soboto svojo preurejeno čitalnico, ki naj služi poleg svoje naloge tudi k medsebojni poglobitvi stikov med članstvom. Poleg dnevnikov in tednikov so na razpolago slovenske in nemške ter hrvaške in francoske revije in ilustracije. Čitalnica je odprta vsak dan od 16—22 ure ter ob nedeljah in praznikih od 10 do 22 ure.

— **Kulturni film.** Kakor smo že zadnjič pisali, bo v soboto ob pol devetih zvečer predvajan kulturni film: „Zemlja dela in bodočnosti“. Ker je za predstavo veliko zanimanje, opozarjamo, da se lahko vstopnice rezervirajo pri Kino Dittrich.

— **Na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto dne 15. septembra

t. l. Šola je dvoletna. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. Prošnje za sprejem (kolek Din 5.) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedenosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Gornja Lendava:

— **Blagoslovitev gasil. doma.** Velika večina Prekmurcev še ne pozna svoje ožje domovine. Posebno goričanski kraji so znani marsikomur le imenom. 7. junija t. l. se nudi lepa prilika, da si ogledate Goričko. Ta dan vsi v goričansko metropolo — Gornjo Lendavo, kjer se vrši ob 15. uri popoldne svečana blagoslovitev novega gasilskega doma. Po blagoslovitvi prosta zabava v gostilni g. Maršik Alojza. S številno udeležbo poplačate ves trud naših gasilcev, zato v nedeljo vsi na izlet v Gor. Lendavo.

— **Materinski dan.** Tuk. prosvetno društvo je v nedeljo 31. maja priredilo lepo uspelo materinsko prireditev. Vse točke so bile primerne in lepo podane. Posebno igra je bila globoke vsebine, ter je živo predočila materino skrb, ljubezen in žrtve do svoje dece. Igralci so se vživeli v svoje vloge in številno občinstvo povsem zadovoljilo.

— **Društveni dom.** Vso delo zidave doma lepo napreduje. Izdeluje se že opeka, katere mora biti okoli 160.000 komadov. Delavcem nagaja pri tem „blatnem“ delu edino deževno vreme. Če ne pride kaj navskriž, bo vsa stavba do 1. nov. pod streho.

DOPISI:

— **Izpit je napravil.** Gospod Kosi Anton, učitelj v Beltincih je napravil izpit za šolskega upravitelja z prav dobrim uspehom. Čestitamo!

— **Črnelavci.** V nedeljo, dne 7. t. m. priredi društvo kmetskih fantov in deklet zelo zabavno trodejanko (6 slik) „Zanikarna trojica“. Začetek predstave je ob 15 uri. Po igri bo plesna veselica. K številni udeležbi vabi odbor!

— **Pertoča.** Domača gasilska četa priredi 7. junija 1936 tombolo. Začetek je ob 15. uri. Dobitkov je veliko in obstoje iz bicikla, klafter drv, vreče moke, vreče pšenice in mnogo drugih predmetov. Cenjeno občinstvo se vljudno vabi k številni udeležbi.

— **Tešanovci.** Pri nas se bodo vršile dne 21. junija velike gasilske župne vaje, katerih se udeleži 9 gasilskih čet. Obenem bo izvršena blagoslovitev prapora, ki ga bo gasilski četni Tešanovci podelil starešina župe, g. nar. poslanec Benko. V to svrhu bo v Tešanovcih na prostem predpoldne ob

10. uri sv. maša. Razpored blagoslovitve je zelo obširen, kar bo slavnost vsekakor povečalo.

Mura — Laško 4:0 (1:0).

Na bičkostno nedeljo je gostovalo v Murski Soboti simpatično moštvo S. K. Laškega. Kljub slabemu vremenu se je zbralo na stadionu številno občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo prvemu nastopu gostov v Murski Soboti.

Gosti so nas s svojimi lepimi kombinacijami prav prijetno presenetili, če bi pa bil njihov napad pred golom odločnejši, bi lahko dosegli mnogo ugodnejši rezultat.

Domačini so morali nastopiti z rezervami, ki pa niso mogle docela nadomestiti svojih tovarišev iz prvega moštva. Brezhibno je opravila svoje delo le ožja obramba, ki je uspešno odbila številne napade gostov. V krilski vrsti je bil najboljši Čagran, kljub temu, da je igral slabše kot običajno. Zelo slaba je bila napadalna vrsta, tu je bil le Kardoš II, ki je zabil vse 4 gole, polnovreden igralec, ostali so bili deloma blesirani, deloma so pa igrali daleko izpod običajne forme.

Sodil je g. Turk J.

PLAVANJE

Vemo, da je zlasti za mladino potrebno, da se vadi in krepi ter preizkuša svojo spretnost v raznih panogah sporta, prepričani smo pa, da je eno najzdravejših in življenjsko najpotrebnejša vrsta sporta — plavanje.

Pred kratkim smo čitali strašno nesrečo pri šolskem izletu v Čehoslovaški, kjer je utonilo 31 učencev osnovne šole.

Tisoči nesrečnih žrtev, ki so našli smrt v valovih voda, naj bo opomin: pustite otroke v kopališče, naučite jih plavati in ta zagorela, zdrava in vesela mladina vam bo vedno hvaležna.

V Ameriki in na Japonskem je plavanje obvezno v vseh šolah...

7. junija olimpijski dan.

Dne 1. avgusta bo zapel olimpijski zvon na stolpu berlinskega stadiona, ko se začne XI. in obenem največja olimpijada, kar jih pozna zgodovina človeštva.

52 narodov bo zastopanih v stadionu in cel svet bo opazoval in ugal, kdo bodo zmagovalci. In med to pisano mednarodno družbo bo tudi naša državna reprezentanca, ki bo štela okrog 100 sportnikov.

Naši reprezentanti skoro v vseh panogah sporta že prav pridno trenirajo, tako da že danes lahko trdimo, da bodo častno zastopali barve naše domovine. Le ena skrb tare vse merodajne sportne činitele: finančna sredstva.

Zaradi tega bo dne 7. junija po vsej državi olimpijski dan, na katerem bodo sodelovale vse sportne organizacije in čisti dobiček prireditev gre v korist olimpijskega fonda.

SK Mura priredi v nedeljo popoldne ob 3. uri nogometno tekmo, table tenis, lahkoatletski, sabijaški in težkoatletski nastop.

Skromna bo naša prireditev, saj se morajo po nalogu Jugoslovanskega olimpijskega odbora vršiti tekme z najmanjšimi izdatki, vendar je dolžnost občinstva, vsakega ljubitelja jugoslovanskega sporta, da podpre olimpijski dan s svojim posetom.

Pridite vsi, ter prispevajte, da bo naša država dostojno zastopana na olimpijadi.

SOKOL

Vsemu članstvu!

Zadnji dan za prijavo udeležbe na pokrajinskem zletu v Subotici je 8. VI. 1936. Prijave sprejema br. Sedonja.

Pri našem javnem nastopu v nedeljo, dne 14. VI. 1936 sodeluje tudi vzorna vrsta Mariborskih sokolskih društev.

Čitalnica, ki je bila otvorena v soboto, dne 30. V. 1936, je odprta vsak dan od 16. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 22. ure. Vstop je dovoljen članstvu vseh sokolskih edinic. Opozarjamo na poseben „čitalniški red“, ki je v čitalniških prostorih.

Vse edinice prekm. okrožja opozarjamo, da pravočasno pošljejo vse potrebne izkaze, posebno pa prijave za naš nastop.

Redna seja

a) prosvetnega odbora bo v ponedeljek ob 20. uri,

b) celotne uprave v sredo, dne 10. VI. 1936 ob 20. uri.

K teknam Mariborske Sokolske župe v Mariboru dne 7. VI. 1936 bo vozil poseben avto. Cena bo minimalna. Odhod ob 5. uri 30. Prijave sprejema tajnik br. Niševicer. Članstvo in prijatelji vabljeni!

Zdravo! Uprava s. d. M. Sobota in okrožja.

II. dražba gramoza

se bo vršila

dne 12. junija 1936 ob 9. uri v pisarni odbora. V pisarni se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.

Sreski cestni odbor
M. Sobota.

Kdor želi kupiti AVTO naj kupi voz znamke

ADLER

**Najboljši
Najelegantnejši**

**Najbolj ekonomičen
Najsolidnejši**

Delavci!

Kdor hoče na žetvo v Bačko, naj se zglesi pri

GERGAR VIKTORJU
Križevci.

OPOZORILO

Kot imetnik avtoakse sem se z 15. majem 1936 preselil v poslopje poštne urada v Beltinci. Prevažam osebe in raznovrstni tovor. Vsem potnikom iz Murske Sobotice, ki me telefonično ali pisмено naročijo, ne računam vožnje iz Beltinci v M. Soboti. Klometrinu računam najcenejše. Se priporoča
HUJS ŠTEFAN. 1

Otvoritev mesnice.

Dne 20. maja 1936 sem otvoril mesnico v Kuzmi poleg avstrijske meje. Vsemu prebivalstvu se najtopleje priporoča
MEKIŠ ŠTEFAN.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da bom krojaško obrt vodila dalje z istimi delavci kot dosedaj.

Se priporoča
vd. Benko Gizela
M. Sobotica, Zvezna ul. 8.

Zahvala.

Ob zelo težki izgubi našega nadvse dobrega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

HIMA ALEKSANDRA
duhovnika moravske evang. verske občine

izrekamo iskreno zahvalo za številne ustmene in pisnene izraze sožalja. Posebno zahvalo smo dolžni vsem vernikom moravske evang. verske občine, zlasti pa njenemu predstavniku inšpektorju gospodu Kühr Štefanu za prelep pogreb blagopokojnika; nadalje vsem darovalcem številnih krasnih vencev in cvetja, č. duhovščini za lepe poslovinne besede, gasilskim korporacijam iz Moravcev, Tešanovcev, Vučje Gomile in Mlajtnicev za častno spremstvo, za prav v srce segajoče žalostinke, ter sploh vsem prijateljem in znancem, ki so spremili blagopokojnega na njegovi zadnji poti v tako častnem številu.

Izkazano sočutje do nepozabnega blagopokojnega nam je bilo v veliko tolažbo.

V Moravcih, v Križevcih, v Ljubljani, dne 30. maja 1936.

ŽALUJOČI OSTALI.

ZAPISNIK

o XV. Redni letni skupščini Združbe trgovcev za srez Murska Sobotica v Murski Soboti, ki se je vršila dne 2. maja 1936 v Sokolskem domu v M. Soboti.

Pred seboj vidimo nevarnost razsula onega sistema, na katerem je slonelo gospodarstvo zadnjih 50 let. Teška naloga Zbornice za TOI je prav gotovo teška danes, ko je potreba, da se odstranijo zapreke, katere ovirajo normalen razvoj našega gospodarstva. Te zapreke se pa pojavijo samo radi tega, ker se na merodajnih mestih ne poslušajo nasvete Zbornice in drugih gospodarskih organizacij in se šele potem, ko se pojavijo škodljive posledice izdanih uredb gleda na popravke. Pojavi, ki se pokažejo, kot neposredna posledica tega stanja, so številne odjave obrtnih pravic, ki jih je ugotovila Zbornična statistika v zadnjih 4 letih na 7.568. To ogromno število padlih eksistenc predstavlja važen gospodarski in še važnejši socialni problem, ter obenem velikanški potres našega gospodarskega stavbišča, kajti trgovec, ki je pod tezo davčnih dajatev padel, mora dalje živeti in dalje preživljati svojo družino ter zaslužiti svoj kruh. In ti so ravno tisti, ki šušmarijo, jasno, da se ti iz dneva v dan vedno bolj množijo.

Tudi pri razbremenitvi postaja položaj težji. Finančna uprava zahteva od manjšega števila zavezancev pridobnine vedno večji dohodek. Tako je znašal nacionalni dohodek v letu 1922 80 milijonov, dočim je dosegel čisto pridobnine v letih 1932/33 220 milijonov in sedaj, ko je število eksistenc znižano, 280 milijonov. Istotako se je zvišala postavka iz prometnega davka na 670 milijonov dinarjev. Vse te številke in ti momenti nam kažejo, da moramo biti pred položajem resni, kajti potemtakem bo davči vijak še hujši in gledamo zaman z optimizmom v bodočnost. Z ozirom na ta dejstva je Zbornica za TOI vedno zahtevala, da se zniža postavka pridobnine od 10% na 8%, da se znižajo visoke samoupravne doklade, odpravo računskih listkov, odpravo davčnih potrdil o plačanih davkih, ki se zahtevajo pri licitacijah in še mnogo drugih perečih vprašanj za ozdravitev današnjega gospodarstva. Nekatero naše zahteve so se ugodile, druge spet ne.

V trgovstvo prihaja v zadnjem času do čudnega izraza dejstvo, da prevzamejo konzumi 50 pa tudi do 75% prometa od trgovca. To naš spravlja v dilemo, češ ali bo vladala koperativa ali pa konzum, kajti do danes je bila koperativa. Mi zahtevamo, da se enkrat s tem neha, ker smo mi kapitalistična država, ter se naj zato pusti na privatno gospodarstvo in se naj država v to ne meša. Tako smo tudi zahtevali pri osnutku združnega zakona, da če se že konzumi favorizirajo, naj bodo vsaj obdavčeni, tako kot trgovci, ker ne zahtevamo milosti, zahtevamo enakopravnost. (Glasno odobranje.)

Sankcije so nam ustavile izvoz lesa deželnih pridelkov, jajc, perutnine in ostale živine. Toda danes se moramo vprašati, ali so bile sankcije proti nam,

ali proti Italiji? (Več medklicev: proti nam.) Na tisoče delavcev je brezposelnih, koliko voznikov in drugih brez zaslužka. Če že nista šli naši sosedi Avstrija in Madžarska s sankcijami, zakaj nebi zahtevali tudi mi da se sankcije ukinejo in se nas pusti s tem živeti (odobranje).

Sadje. Še do danes niso naši izvozničarji sadni trgovci dobili izplačanih svojih terjatev, čeravno je nemški uvoznik že davno plačal zahtevane zneske v Reichsbanko. Vsega zla je kriva v prvi vrsti narodna banka. Zato kategorično zahtevamo, da se ta ustanova preuredi, tako da bo svojina vseh in bo podpirala državno gospodarstvo in ne samo svojih akcionarjev. Obenem naj vodi in čuva našo nacionalno valuto pred špekulacijami.

Kar se tiče javnih del, se sicer kaže, da je nekaj na vidu in bo oddanih nekaj licitacij, da se tako vsaj deloma omili brezposelnost.

Glede revizije obrtnega zakona smo zahtevali od 461 §-ov revizijo 205 §-ov. Pereče vprašanje za pravega trgovca je § 19, kajti kdo se bo imel veselje učiti trgovine, če ve, da bo zamogel dobiti za tri leta obrt brez potrebne učne in pomočniške dobe. Ne bojazen od konkurence, temveč skrb za naš pomladek naš tare za tem, da se postavimo proti temu stališču in zahtevamo ponovne nujne revizije obrtne zakonodaje.

Zahtevali smo tudi nujne uredbe o krošnjarenju. Ker je pa to vprašanje težko rešiti, smo se postavili na stališče, da se dovoli krošnjarstvo samo s predmeti, ki so produkti domače hišne obrti, ter se lahko tako doseže tudi, da se pomore krajem, ki so siromašni, da se tako lotijo izdelovanja domače hišne obrti, kakor so to storili v Žireh z izdelovanjem čipk, ki jim prinaša danes lepe dohodke.

Nakupovalsko vprašanje dela veliko preglavic, kajti tu ni nikake zakonske podlage, zato se naj uredi to vprašanje potom zakonske uredbe.

H koncu mojega poročila želim s tem podčrtati važnost današnjega dneva, saj je danes ravno 15 let, odkar se je ustanovilo trgovsko združenje v M. Soboti. Lep praznik je to, praznik dela, saj je Mursko-soboško Združenje zelo pod 10-letnim predsedstvom agilnega gospodarskega voditelja g. Čeha, zavirljive uspehe. Zato Vas pozivam, da se držite te organizacije, ki ima na levi in desni strani znatne uspehe, kajti le z konstruktivnim delom, solidarnostjo in optimizmom nadaljujte začetane poti do najboljših uspehov. (Glasno odobranje.)

Nato se prijavi k besedi narodni poslanec g. Benko Josip, kateri se iskreno zahvaljuje za pozdrave, čestita k 15-letnemu jubileju ter omenja, da je bila povojna doba za naš kraj zelo dobra, katera pa je začela v zadnjih letih rapidno nazadovati, ter tako prišla splošna gospodarska kriza. Pridružuje se popolnoma izvajanjem predgovornika g. dr. Plessa. Konstatira, da je bilo lansko leto mnogo hujše od predlanskega in zato lahko upravičeno pričakujemo še vedno slabše čase, ker ni kupovalne zmožnosti.

Sankcije, ki se izvajajo, čuti najbolj naš kmet in agrarni interesent, ker ne more prodati svojih pridelkov. Konzumi grede na škodo privatne trgovine, kajti imamo par zadrug, kjer uživa dobičke le par ljudi, ki se skrivajo pod okriljem zadrugarstva samo zato, da ne plačajo nobenih davčnih dajatev. Zato je energično na tem, da se naj nihče ne skriva pod zadrugarstvo, da se s tem izogne plačevanja davkov, kajti vsak dober državljan se zaveda, da more doprinesiti svoj delež za državo.

Nadalje se odpisuje na eni strani zemljiški davek, ker kmet ne more plačevati, a na drugi strani se pa spet povečuje prometni davek, kar je pa spet na škodo kmetovalca, kajti ta davek se plačuje večinoma od kmečkih pridelkov.

Pri nas bi se dalo kmečke dolgove lahko rešiti, toda teškoče so v drugih banovinah in zato se stvar zavlačuje. Govoril je nadalje tudi o ovirah, ki se delajo pri reševanju gospodarskih vprašanj. Zato so visokovredni uspehi, ki sta jih skupno dosegla z bivšim g. ministrom Mohoričem, kot člana za proučevanje osnutka novega trgovskega zakona. Ravno gospod Mohorič se je s svojim strokovnim znanjem izkazal in dosegel, da je odpadlo iz zakona mnogo tega, kar bi bilo zopet v večjo škodo, kot korist trgovstvu. Zato priznanja vredno delo bivšega ministra g. Mohoriča, je predlagal, da mu izreče skupščina iz tega mesta pisмено priznanje in toplo zahvalo, kateri predlog je skupščina z viharnim odobranjem sprejela. Na koncu opozarja, da se le v složnem delu in strnjeni stanovski organizaciji lahko doseže danes vsaj ono, kar je trgovcu neobhodno potrebno in zato se naj tudi v naprej poslužujejo svoje stanovske organizacije, katera stoji za nje vedno čvrsto na braniku.

Za njim se oglasi k besedi sreski podnačelnik g. Miloš Grabrijan, kot obrtni referent, kateri izreka prisrčne pozdrave skupščini in obenem čestitke k 15-letnemu jubileju. Obenem konstatira, da je po lastnih opazovanjih prišel do zaključka, da je s vsakim letom zanimanje članstva na občnih zborih vedno večje, kar vsekakor dokazuje visoko stanovsko zavest, ker vidi članstvo rešitev iz teh slabih gospodarskih časov le s pomočjo svoje organizacije. Omenja, da je ravno naša Združba vedno na prvem mestu med stanovskimi organizacijami s svojimi predlogi in predstavkami, ki rode vedno uspehe. Odobrava tudi tesno sodelovanje naše Združbe z občne upravnim oblastvom, ter je tudi sedaj tukaj, da čuje naše težnje, želje in predloge, da bo zamogel iste na merodajnih mestih zagovarjati. (Odobranje.) Z željo za čim večji uspeh današnje skupščine in bodočega dela, konča svoj govor.

Nakar se prijavi k besedi banski svetnik gospod Bajlec Franc, kateri se uvodoma zahvaljuje za pozdrave in čestita petnajstletnici obstoja našega Združenja ter poroča:

Iz referata gg. dr. Plessa in nar. posl. Benka sem razvidel, da je trgovstvo danes v zelo težkem položaju radi združništva, sankcij, kmečke zaščite in dr. Vsi ti vzroki pa izhajajo iz nerazumljivega vodstva države napram gospodarstvu in to je posledica, da bežijo trgovci pod okrilje šušmarstva, samo, da se izognejo plačilu davka.

(Se bo nadaljevalo.)